

QUAN HỆ EU - CHÂU PHI NHỮNG NĂM ĐẦU THẾ KỶ XXI

*Đỗ Tá Khánh**

Trong những năm vừa qua, đối thoại và hợp tác giữa các châu lục đã và đang trở thành một xu thế trong quan hệ quốc tế. Châu Âu và châu Phi cũng nằm trong trào lưu đó. Bài viết sẽ xem xét bối cảnh hiện tại của cả hai châu lục và những mối quan tâm trong chính sách phát triển của bản thân mỗi bên. Từ đó, bài viết sẽ phân tích chính sách hợp tác hiện nay và những ưu tiên trong quan hệ giữa hai bên.

I. EU VÀ CHÂU PHI – HAI THÁI CỰC CỦA SỰ PHÁT TRIỂN

1. EU: một siêu cường kinh tế

Liên minh Châu Âu (EU) trong những năm đầu thế kỷ XXI thu hút được sự chú ý bằng việc mở rộng mạnh mẽ sang phía Đông, với sự góp mặt của 10 nước thành viên mới đến từ Đông Âu. Sự mở rộng này đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong sự phát triển của châu Âu nói chung và tiến trình thống nhất châu Âu nói riêng. Diện tích của EU đã được mở rộng thành gần 4 triệu km² với dân số đạt gần 457 triệu người, đứng thứ 3 thế giới, sau Trung Quốc và Ấn Độ. Các nước thành viên của EU đều là các nước có nền kinh tế phát triển, với nhiều nước thuộc hàng các nước phát triển nhất trên thế giới, như Anh, Pháp, Đức, Italia .v.v... Mức sống của người dân thuộc EU tương đối đồng đều và ở mức rất cao. Năm 1995, thu nhập

bình quân đầu người/GDP của EU là 15.000 Euro/người/năm thì đến năm 2003 đã đạt mức 21.400 Euro/người/năm¹.

Cùng với sự mở rộng về mặt địa lý, EU cũng đã đạt được sự phát triển đáng kể về mặt kinh tế trong những năm vừa qua. Đồng Euro từ khi được đưa vào lưu thông, tuy trải qua một số thăng trầm, ngày càng có vị thế cao trong hệ thống tiền tệ thế giới. Hiện nay tỷ giá giữa đồng Euro và đồng Đôla Mỹ (USD) luôn xoay quanh mức 1 Euro đối 1,2 USD (cao hơn rất nhiều so với mức 1:1 khi đồng Euro mới ra đời). Điều này cho thấy Ngân hàng Trung ương châu Âu đã làm tốt nhiệm vụ của mình là ổn định giá cả. Tăng trưởng kinh tế của EU-25 cũng đã đạt được tiến bộ, tuy vẫn được đánh giá là chưa tương xứng với quy mô của nền kinh tế và còn yếu kém so với Mỹ và Nhật Bản. Năm 2004, GDP của EU-25 đạt 2,4% và năm 2005 đạt 1,6%². EU, cùng với Mỹ và Nhật Bản, hiện nay vẫn là một trụ cột của nền kinh tế thế giới. Mặc dù dân số của EU-25 chỉ chiếm 7% dân số toàn cầu nhưng EU-25 chiếm tới 1/5 kim ngạch xuất nhập khẩu của toàn thế giới, trong đó buôn bán nội khối chiếm 2/3 kim ngạch xuất nhập khẩu của EU.³ Trong những năm đầu thế kỷ XXI này, EU đang tập trung vào một số vấn đề nhằm tăng cường sự phát triển của mình.

Xây dựng nền kinh tế dựa trên nền tảng tri thức đang được EU hết sức coi trọng. EU đã đưa ra Chiến lược Lisbon với mục tiêu đưa EU trở thành một nền kinh tế cạnh tranh nhất và năng động nhất trên thế giới, phát triển bền vững, tạo ra

* Thạc sĩ, Phó giám đốc Trung tâm Nghiên cứu EU, Viện Nghiên cứu Châu Âu

nhiều việc làm và có tính liên kết xã hội ngày càng cao. Để đạt được mục tiêu này, EU đã xác định 8 lĩnh vực hành động gồm: (1) tự do hoá thị trường hàng hoá; (2) hoàn thiện hệ thống viễn thông, giao thông và phúc lợi; (3) hoàn thiện thị trường tài chính; (4) thúc đẩy nghiên cứu, phát triển và đổi mới; (5) cải thiện môi trường kinh doanh; (6) duy trì và củng cố mô hình xã hội châu Âu; và (7) các vấn đề thay đổi khí hậu và môi trường.

Tiến trình thống nhất chính trị của EU hiện đang gặp phải những khó khăn do sự phản đối của người dân từ một số nước thành viên. Đây thực sự là một thách thức lớn cho những người ủng hộ một châu Âu thống nhất, đặc biệt là thống nhất về mặt chính trị. Trong năm 2006 này, các nước châu Âu sẽ phải làm hết sức nhằm đạt được sự đồng thuận và thông qua được bản Hiến pháp châu Âu tại tất cả các nước thành viên, cơ sở cho sự liên kết chính trị.

Cùng với việc xây dựng nền kinh tế tri thức nêu trên, EU cũng đang phải đối mặt với rất nhiều thách thức trong các vấn đề kinh tế xã hội. Dân số châu Âu đang ngày một già đi là một thách thức cho hệ thống an sinh xã hội. Bên cạnh đó, xã hội châu Âu cũng chịu tác động không nhỏ từ các dòng người nhập cư, vốn có trình độ thấp và rất khó hoà nhập vào cuộc sống tại châu Âu. Tình trạng này góp phần làm trầm trọng thêm tình trạng thất nghiệp, vốn là căn bệnh kinh niên chưa có phương thức chữa trị của châu Âu. Các cuộc bạo động phản đối luật lao động vừa qua tại Pháp cho thấy tình trạng tiến thoái lưỡng nan của các nước châu Âu trong việc giải quyết mâu thuẫn giữa một bên là cải cách nhằm thúc đẩy sự năng động của nền kinh tế và làm giảm gánh nặng ngân sách và một bên là duy trì các chính sách phúc lợi xã hội.

Việc mở rộng EU sang phía Đông cũng làm cho EU phải tập trung giải quyết các vấn đề nội bộ. Thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các vùng tại châu Âu đang là một trong những ưu tiên hàng đầu, nhất

là thu hẹp khoảng cách giữa các nước thành viên cũ và các nước thành viên mới. Hiện nay, tại một số vùng của EU, thu nhập của người dân chỉ bằng 50% mức trung bình của toàn EU, đồng thời lại có những vùng người dân có thu nhập cao hơn khoảng 30% so với mức trung bình.

Với sự vươn lên mạnh mẽ của một số nền kinh tế đang phát triển như Trung Quốc và Ấn Độ, EU cũng đang tích cực cải cách nhằm làm tăng sức cạnh tranh của mình. Chính sách phúc lợi cao đã làm nhiều nước châu Âu có mức thuế cao, dẫn đến làm giảm tính cạnh tranh của nền kinh tế. Thêm vào đó, giá nhân công rẻ tại các nước đang phát triển khiến dòng vốn từ châu Âu chảy sang các nước này, điều này làm tăng thêm tính trầm trọng của tình trạng thất nghiệp. Tuy không bị thâm hụt cán cân thương mại lớn như Mỹ nhưng châu Âu cũng đang phải đối mặt với nguy cơ bị hàng hoá giá rẻ từ bên ngoài tràn vào. Có thể thấy rõ vấn đề này qua làn sóng hàng dệt may của Trung Quốc tràn vào EU trong năm qua, khi hạn ngạch dệt may của EU được dỡ bỏ trong khuôn khổ những thoả thuận của Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO). Mặt hàng áo len trong tháng 1/2005 đã tăng 534% so với tháng 1/2004. Thực tế này thực sự gây lo lắng cho các nhà sản xuất của EU.

2. Châu Phi – châu lục bị bỏ quên?

Châu Phi thường được nhìn nhận trong con mắt của thế giới là một châu lục nghèo nàn và tụt hậu, mảnh đất của những sa mạc cát và các cuộc chiến tranh sắc tộc. Thật vậy, ngày nay hơn 40% dân số châu Phi vẫn đang sống dưới mức 1 USD/ngày, 3/4 số người chết vì AIDS trên thế giới là người châu Phi và 1/5 số người châu Phi chịu ảnh hưởng của chiến tranh và các cuộc xung đột vũ trang. Xét về thu nhập, 18 trong số 20 nước nghèo nhất trên thế giới là các nước thuộc châu Phi và châu lục này cũng là nơi duy nhất trên thế giới có tuổi thọ trung bình giảm⁴.

Tuy nhiên, châu Phi vẫn được xem là một châu lục có tính đa dạng cao. Bên

cạnh những nước nghèo và thường xuyên xảy ra xung đột, cũng có những nước có nền kinh tế đang phát triển nhanh và ổn định, như Nam Phi, Ai Cập, Môdambich, Tandia v.v... Châu Phi là nơi cung cấp một số nguồn khoáng sản quý như kim cương, dầu mỏ, khí đốt.

Một số vấn đề của châu Phi hiện đang thu hút sự quan tâm giải quyết là:

Hoà bình và ổn định là vấn đề cần được giải quyết trước tiên nhằm đưa châu Phi dần thoát ra khỏi khủng hoảng. Các cuộc chiến tranh sắc tộc và tranh chấp tài nguyên xảy ra thường xuyên và kéo dài đã làm châu Phi kiệt quệ. Hậu quả của các cuộc chiến tranh này không chỉ làm ảnh hưởng về kinh tế mà trầm trọng hơn, còn cả về mặt xã hội và các vấn đề nhân đạo. Các cuộc xung đột ở tiểu vùng sông Mano trong suốt 10 năm qua, gồm Ghinê, Libêria và Xiêra Lêôn, đã gây ra những ảnh hưởng rộng lớn trong khu vực, tạo một cuộc khủng hoảng tỵ nạn nghiêm trọng. Ghinê đã trở thành một mảnh đất cho hơn 1 triệu người tỵ nạn. Các cuộc xung đột ở Darfur (Xu Đãng), chiến tranh ở miền bắc Uganda, tình hình bất ổn định ở miền đông và bắc Cộng hoà Trung Phi, và miền đông Cộng hoà Dân chủ Congo đã thu hút sự quan ngại của cả châu Phi. Các cuộc chiến tranh và xung đột này được quy cho một số vấn đề mang tính chất cơ cấu như quản lý các nguồn tài nguyên quý yếu kém, các dòng người tỵ nạn không được kiểm soát, buôn bán vũ khí và con người cũng như tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia. 89% các nước tại châu Phi chịu ảnh hưởng của các hoạt động buôn người⁵. Từ sau sự kiện 11/9, vấn đề an ninh tại châu Phi lại thu hút sự quan tâm của thế giới bởi đây có thể là căn cứ địa cho chủ nghĩa khủng bố quốc tế.

Phát triển kinh tế là một trong những trọng tâm của châu Phi hiện nay. Có rất nhiều con đường có thể dẫn đến sự tăng trưởng. Thực tế chỉ ra rằng nếu quản lý và khai thác tốt nguồn tài nguyên, phát triển nông nghiệp, đầu tư phát triển nguồn

nhân lực kết hợp tạo môi trường đầu tư tốt thì việc đạt được sự tăng trưởng sẽ không mấy khó khăn. Một số nước giàu tài nguyên ở châu Phi trong những năm vừa qua cũng đã đạt được những thành tựu đáng kể, chủ yếu tại phía bắc và phía nam châu Phi và một phần thuộc khu vực vịnh Ghinê. Tuy nhiên, việc dựa vào nguồn tài nguyên cũng chưa được khai thác triệt để, ví dụ Cộng hoà Dân chủ Congo có tiềm năng phát triển thủy điện đứng thứ 3 thế giới nhưng mới chỉ 2% tiềm năng này được đưa vào khai thác⁶.

Nền kinh tế hiện nay của châu Phi còn dựa vào thu nhập từ lĩnh vực nông nghiệp. Tuy nhiên trong vài năm gần đây giá cả nông sản đã tụt giảm liên tục và sự cạnh tranh ngày càng gay gắt đang đẩy nông nghiệp châu Phi vào thế khó khăn. Phát triển những ngành nghề mới trong nông nghiệp, như làm vườn và hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới nhằm thúc đẩy xuất khẩu hàng hiện đang được một số nước thực hiện.

Bên cạnh phát triển nông nghiệp, một yêu cầu cấp thiết đặt ra cho các nước châu Phi là cần tạo ra môi trường đầu tư nhằm thu hút sự đầu tư từ thế giới bên ngoài. Hiện tại, đầu tư từ các nước bên ngoài châu Phi mới chỉ chiếm khoảng 20% tổng số vốn đầu tư tại đây. Kinh nghiệm từ nhiều quốc gia cho thấy, luôn có một mối quan hệ tương hỗ giữa sự ổn định và môi trường đầu tư. Do đó, việc xây dựng một môi trường chính trị ổn định sẽ giúp tạo môi trường đầu tư hấp dẫn, giúp các nước châu Phi thu hút được các nguồn ngoại lực cho phát triển. Việc thu hút đầu tư từ bên ngoài cũng đồng nghĩa với việc thúc đẩy sự gắn kết các nền kinh tế của châu Phi với nhau và với nền kinh tế thế giới.

Bên cạnh các mối quan tâm về tăng trưởng kinh tế và thúc đẩy quan hệ thương mại trong khu vực và với thế giới, các nước châu Phi cũng phải quan tâm đến các yếu tố giúp đạt được sự phát triển bền vững và ổn định xã hội, như quản lý các nguồn tài nguyên một cách có hiệu

quả, chống xói mòn đất đai, bảo vệ rừng, phát triển giáo dục (trọng tâm là xoá mù chữ và đưa giáo dục đến với tất cả mọi người) và ngăn chặn sự lây lan của các căn bệnh truyền nhiễm, đặc biệt là đại dịch HIV/AIDS.

Như vậy, có thể thấy rằng, EU và châu Phi là hai thái cực nếu xét về trình độ phát triển kinh tế và các mối quan tâm về phát triển. Tuy nhiên với sự gắn gũi về địa lý và quan hệ truyền thống, sự hợp tác giữa hai khu vực này sẽ thực sự mang lại lợi ích cho cả hai bên, đặc biệt là châu Phi, châu lục đang rất cần sự hỗ trợ để vươn lên.

II. NHỮNG ĐỊNH HƯỚNG CHÍNH SÁCH CỦA EU ĐỐI VỚI CHÂU PHI

Quan hệ giữa châu Âu và châu Phi có bề dày lịch sử do sự đô hộ của chủ nghĩa thực dân châu Âu tại châu Phi trước đây. Tuy nhiên, với sự vùng dậy của các nước châu Phi trong những năm 1960 đã đưa mối quan hệ giữa châu Âu và châu Phi sang một trang lịch sử mới, mối quan hệ bình đẳng giữa các quốc gia độc lập.

Quan hệ EU và châu Phi được đánh dấu mốc quan trọng bằng Hiệp định Lome I ký năm 1975, hiệp định có tính chất mở ra một khuôn khổ cho mối quan hệ giữa hai bên. Cho đến nay, EU đã có nhiều chương trình hợp tác với các nước châu Phi như Hiệp định Cotonou với các nước thuộc tiểu khu vực Xahara, Hiệp định Thương mại, phát triển và hợp tác (TDCA) với các nước ở phía nam châu Phi, Hiệp định Liên kết và quan hệ đối tác châu Âu- Địa Trung Hải cũng như Chính sách láng giềng châu Âu và các chương trình hành động trong khuôn khổ của chính sách này trong quan hệ với các nước ở phía bắc châu Phi.

Vừa qua Uỷ ban châu Âu cũng đã đề nghị nâng cấp quan hệ giữa EU và Nam Phi lên thành quan hệ đối tác chiến lược. Nam Phi là một quốc gia có tiềm lực và tầm ảnh hưởng lớn ở châu Phi, do vậy tăng cường quan hệ với quốc gia này sẽ tạo thuận lợi cho EU trong việc xây dựng một mối quan hệ chặt chẽ với toàn châu

Phi nói chung và khu vực phía nam châu Phi nói riêng. Hiện nay EU là đối tác kinh tế, thương mại quan trọng nhất của Nam Phi, chiếm tới 40% kim ngạch xuất nhập khẩu và 70% đầu tư trực tiếp nước ngoài của nước này⁷.

EU xác định mối quan hệ với châu Phi được dựa trên nền tảng bình đẳng, đối tác và tự chủ. EU cho rằng sự ra đời của liên minh châu Phi (AU), sự củng cố các Cộng đồng Kinh tế khu vực của châu Phi (RECs) cũng như sự xuất hiện các tầng lớp lãnh đạo mới tại các quốc gia không chỉ làm châu Phi thay đổi mà còn ảnh hưởng đến quan hệ với châu Phi⁸. Quan hệ giữa EU và châu Phi hiện nay được tập trung vào các vấn đề lớn sau:

Thúc đẩy hoà bình và an ninh nhằm tạo tiền đề cho việc đạt được các Mục tiêu Phát triển Thiên niên kỷ (MDGs): Trong những năm qua, các cuộc chiến tranh kéo dài tại châu Phi đã làm hàng triệu người chết và nhiều triệu người phải sống trong cảnh tỵ nạn. Nền kinh tế hầu như bị phá huỷ và tụt hậu trầm trọng so với trình độ phát triển của thế giới. Đảm bảo một nền hoà bình và an ninh lâu dài là một yếu tố tiên quyết trong việc tái xây dựng châu Phi. EU xác định sẽ tham gia vào mọi hoạt động như ngăn chặn xung đột, giải quyết xung đột và tái thiết. EU cũng đã và sẽ tiếp tục nỗ lực thúc đẩy việc quản lý tốt các nguồn tài nguyên thiên nhiên, một trong những nguồn gốc có thể dẫn đến tranh chấp và xung đột vũ trang. Kiến tạo hoà bình và an ninh ở châu Phi cũng có ý nghĩa lớn trong việc duy trì an ninh cho châu Âu và thế giới, tránh việc chủ nghĩa khủng bố sử dụng châu Phi làm căn cứ.

Trong lĩnh vực quản lý, EU tăng cường hợp tác với châu Phi trong việc tăng cường vai trò của hệ thống luật pháp, như củng cố hoạt động của quốc hội và các hệ thống quản lý hành chính công. Hai bên cũng hợp tác trong lĩnh vực trao đổi thông tin nhằm chống lại tham nhũng và rửa tiền, thúc đẩy nhân quyền và các cơ hội bình đẳng, và bảo vệ các nhóm người dễ tổn thương, đặc biệt là phụ nữ.

Tạo dựng một môi trường kinh tế nhằm đạt được MDGs: Sau nhiều năm chiến tranh và chịu nhiều ảnh hưởng của thiên tai do môi trường bị tàn phá, châu Phi ngày nay thực sự cần tập trung phát triển kinh tế nhằm thoát nghèo. Như trên đã nêu, với phần đông dân số châu Phi sống dưới mức nghèo do Liên hợp quốc quy định, “xoá đói, giảm nghèo” hiện nay là một nhu cầu thiết yếu. Tuy nhiên, để giảm một nửa tỷ lệ đói nghèo vào năm 2015, châu Phi cần đạt tốc độ tăng trưởng kinh tế khoảng 8% mỗi năm⁹. Do đó, EU tăng cường hợp tác với châu Phi nhằm thúc đẩy một tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh, mạnh mẽ và bền vững. Do tỷ trọng thương mại của châu Phi trong thương mại toàn cầu thấp nên EU đang tích cực giúp đỡ châu Phi trong lĩnh vực thương mại bằng cách thúc đẩy các mối quan hệ Nam-Nam, Bắc-Nam. Trong vài năm vừa qua, EU đã đưa ra sáng kiến thúc đẩy quan hệ thương mại Nam-Nam bằng cách đứng làm trung gian cho mối quan hệ giữa các nước đang phát triển với nhau. EU đảm bảo tính thanh khoản của các khoản nợ của các nước đang phát triển khi buôn bán với nhau, một yếu tố luôn cản trở quan hệ giữa các nước đang phát triển. EU cũng tăng cường sự tiếp xúc của các doanh nghiệp và các nhà đầu tư giữa châu Âu và châu Phi bằng cách tổ chức các diễn đàn kinh doanh Âu-Phi.

Trong khuôn khổ tăng cường thương mại giữa hai bên, EU chủ trương sẽ tiếp tục giúp đỡ châu Phi trong việc nâng cao sức cạnh tranh và năng suất của nền nông nghiệp. Trong khuôn khổ của quan hệ đối tác Địa Trung Hải và chính sách láng giềng của EU, các nước đối tác của EU ở Bắc Phi sẽ tiếp tục tiến trình tự do hoá thương mại trong lĩnh vực nông nghiệp, các mặt hàng nông sản và thủy sản đã qua chế biến, tự do hoá thương mại trong lĩnh vực dịch vụ. Các thoả thuận giữa hai bên về vấn đề này đã được đặt mục tiêu sẽ kết thúc vào năm 2006.

Cùng với lĩnh vực thương mại và đầu tư, quan hệ hợp tác trong lĩnh vực công

nghệ thông tin, viễn thông, năng lượng và xây dựng cơ sở hạ tầng cũng được hai bên chú trọng. Đây là những nhân tố quan trọng góp phần vào việc thúc đẩy sự tăng trưởng kinh tế và thu hút được sự đầu tư từ bên ngoài.

Tập trung trực tiếp vào việc thực hiện MDGs: Các dịch bệnh truyền nhiễm thực sự đang là mối đe dọa cho châu Phi. Xác định được vấn đề này, trong nhiều năm qua, các tổ chức đến từ châu Âu đã có nhiều hoạt động tích cực nhằm giúp đỡ châu Phi, như các chương trình chống lao, sốt rét và đặc biệt là HIV/AIDS. Hiện nay, EU xác định sẽ tiếp tục nỗ lực giúp đỡ đưa các dịch vụ xã hội cơ bản đến với những người dân nghèo nhất ở châu Phi.

Đi cùng với tình trạng đói nghèo, nền giáo dục của châu Phi hiện nay cũng rơi vào tình trạng tụt hậu. Bên cạnh giáo dục tiểu học, EU đang tăng cường hợp tác với châu Phi trong giáo dục trung học, đại học và đào tạo nghề cũng như các công tác nghiên cứu. Đây là một thế mạnh của EU mà châu Phi có thể khai thác nhằm khắc phục những yếu kém của mình. EU cũng đặt mục tiêu giúp đỡ châu Phi trong lĩnh vực quản lý đô thị, tạo việc làm cho thanh niên, với mục tiêu biến những dòng người di cư thành lực lượng lao động phục vụ cho phát triển. Thực hiện điều này cũng giúp châu Âu nói chung và EU nói riêng giảm bớt được sức ép từ những dòng người nhập cư đến từ các nước châu Phi, vốn rất gần với châu Âu về mặt địa lý. Giảm tình trạng nhập cư cũng đồng nghĩa với việc giảm gánh nặng về phúc lợi xã hội cho châu Âu và những xáo trộn về mặt xã hội mà những người nhập cư có thể gây ra.

Bên cạnh những yếu tố mang tính xã hội, quan hệ hợp tác giữa EU và châu Phi cũng bao trùm cả lĩnh vực bảo vệ môi trường. Sự khai thác quá mức các nguồn tài nguyên thiên nhiên là nguyên nhân dẫn đến môi trường bị xuống cấp trầm trọng. Thiên tai xảy ra thường xuyên hơn trong những năm vừa qua đã gây ra những tổn hại cả về người và của. Do đó,

hợp tác trong lĩnh vực bảo vệ môi trường có ý nghĩa rất quan trọng trong việc đảm bảo mưu sinh bền vững của người dân và tính ổn định của nền kinh tế.

Viện trợ: Viện trợ chiếm một vị trí quan trọng trong quan hệ hợp tác giữa EU và châu Phi. Trong năm 2003, tổng số ODA của EU cho châu Phi lên tới 15 tỷ Euro và chiếm tới 60% tổng số ODA cho châu lục này. Như vậy, châu Âu hiện nay là một nhà cung cấp viện trợ phát triển (ODA) lớn nhất cho châu Phi. Tháng 6/2005, EU đã thông qua kế hoạch tăng gấp đôi viện trợ trong giai đoạn 2005-2010, trong đó 1/2 lượng viện trợ sẽ được giành cho châu Phi¹⁰. Không chỉ tăng viện trợ về mặt số lượng, EU hiện đang đặt mục tiêu tăng cường về mặt chất lượng, tức tính hiệu quả của việc giải ngân, xem đây như một yếu tố quan trọng quyết định tới việc đạt được những mục tiêu cuối cùng của các khoản viện trợ. Việc tăng vốn viện trợ cho EU trong bối cảnh EU đang tập trung các nguồn lực cho việc mở rộng số lượng thành viên và thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các nước thành viên cho thấy, châu Phi có một vị trí quan trọng trong chính sách hợp tác phát triển của EU.

III. KẾT LUẬN

Với trình độ phát triển khác biệt, EU và châu Phi có những mối quan tâm rất khác nhau đối với các vấn đề phát triển nội tại của mình. Tuy nhiên, trong tiến trình toàn cầu hoá, một quốc gia hay một khu vực không thể tách rời khỏi các quốc gia và các khu vực khác. Sự thu hẹp không gian địa lý nhờ sự phát triển của lĩnh vực giao thông và truyền thông cũng như thương mại đã khiến cho sự lệ thuộc lẫn nhau ngày càng lớn. EU và châu Phi, hai khu vực có mối quan hệ gần gũi về mặt địa lý đang nỗ lực nhằm tăng cường sự hợp tác, thúc đẩy hoà bình và phát triển. Trong mối quan hệ này, châu Phi đang có cơ hội lớn tranh thủ sự trợ giúp của EU nhằm đưa châu lục ra khỏi khủng hoảng và tiến đến sự phát triển bền vững. Đối với EU, một châu Phi ổn định và thịnh vượng sẽ là một nhân tố góp phần tạo cơ hội cho giới đầu tư và kinh doanh của châu Âu. Bên

cạnh đó, nó cũng góp phần mang lại sự an toàn cho EU trong một thế giới đang có nhiều biến động. Liên minh châu Phi (AU) ra đời và đang không ngừng được củng cố hy vọng sẽ trở thành một trụ cột cho sự thống nhất của châu Phi, theo mô hình EU, đồng thời là một cầu nối tích cực cho mối quan hệ giữa châu Phi và EU.

Chú thích

¹http://europa.eu.int/comm/publications/booklets/eu_glance/51/en.pdf

²http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/LN-032006/EN/LN-032006-EN.PDF
3,5,6,8,9 đã dẫn

⁴http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/eu_strategy_for_africa_12_10_2005_en.pdf

⁷Xem thêm:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/869&>

Tài liệu tham khảo

1. "EU Strategy for Africa: Towards a Euro-African Pact to Accelerate Africa's Development" (Chiến lược của EU đối với châu Phi: Hướng tới một hiệp ước châu Âu - châu Phi nhằm thúc đẩy sự phát triển của châu Phi), 2005, Ủy ban châu Âu. Tại http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/eu_strategy_for_africa_12_10_2005_en.pdf

2. "Key facts and figures about Europe and the Europeans" (Các số liệu về châu Âu và người châu Âu), 2005, Ủy ban Châu Âu. Tại http://europa.eu.int/comm/publications/booklets/eu_glance/51/en.pdf

3. *Euroindicators*; Newsletters March 2006, Eurostat, tại http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/LN-032006/EN/LN-032006-EN.PDF

4. *The EU & Africa: Towards a Strategic Partnership* (EU và châu Phi: Hướng tới một đối tác chiến lược), 2006, Trung tâm quản lý chính sách phát triển châu Âu, Maastricht, tại http://www.dgroups.org/groups/CoOL/docs/Africa-EU_Strategy-ECDPM_paper_for_HoL_Inquiry-Public_220206.pdf

5. Website: www.europa.eu.int

6. Website: http://www.odi.org.uk/Rapid/Projects/RAP0011/docs/Annex7_Grimm.pdf